

Brüsszel, 2020.3.23.
COM(2020) 104 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE

**AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS
SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK, A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK ÉS AZ EURÓPAI
BERUHÁZÁSI BANKNAK**

**a „Szorosabb és megújított stratégiai partnerség az EU legkülső régióival” című
bizottsági közlemény végrehajtásáról**

1. BEVEZETÉS

Ez a jelentés a „Szorosabb és megújított stratégiai partnerség az EU legkülső régióival” c. közlemény¹ (a továbbiakban: a közlemény) végrehajtásában elért eredményeket tekinti át.

Az EU legkülső régiói – Guadeloupe, Francia Guyana, Martinique, Mayotte, Réunion és Saint-Martin (Franciaország), az Azori-szigetek és Madeira (Portugália), valamint a Kanári-szigetek (Spanyolország) – számára állandó korlátokat jelent a kontinentális Európától való távolságuk, kis méretük, az éghajlatváltozás hatásainak való kitettségük és sziget voltuk², melyek fékezik a növekedésüket és fejlődésüket. Mindezekre figyelemmel az Európai Unió működéséről szóló szerződés (az EUMSZ 349. cikke) úgy rendelkezik, hogy a legkülső régiók támogatása céljából **egyedi intézkedéseket** kell elfogadni, például az e régiók sajátos igényeit figyelembe vevő feltételeket kell meghatározni az uniós jog e régiókban történő alkalmazásához és az uniós programokban való részvételükhöz.

A legkülső régiók, amelyek az Atlanti-óceán, a Karib-térség, Latin-Amerika és az Indiai-óceán különböző területein helyezkednek el, **egyedülálló értékeket** jelentenek az EU számára: gazdag biológiai sokféleséget, az űrkutatásnak és az asztronómiai tevékenységeknek kedvező stratégiai elhelyezkedést, kiterjedt tengeri gazdasági övezeteket, más kontinensekhez való közelséget.

2017 októberében a Bizottság közleményt fogadott el, mely szorosabbra fonja a legkülső régiók és az anyaországukat jelentő tagállamok közötti stratégiai partnerséget, és megerősíti a Bizottság azon elkötelezettségét, hogy támogassa e régiókat a fejlődéshez vezető úton. 2018 áprilisában a Tanács üdvözölte a közleményt, és felkérte a Bizottságot, hogy az EUMSZ 349. cikkével összhangban folytassa az egyedi intézkedések kidolgozását e régiók számára³.

Ez a jelentés bemutatja, hogy a Bizottság, a legkülső régiók és az anyaországok milyen intézkedéseket hoztak a közleményben meghatározott ágazatokban⁴; kiemeli az elért eredményeket⁵; és javasolja, hogy az erőfeszítéseket az éghajlatváltozás kezelésére, a biológiai sokféleség védelmére, a körforgásos gazdaság bevezetésére és a megújuló energia használatának elterjesztésére összpontosítsák. Ezek alapvető kihívásokat jelentenek e régiók számára, amit az európai zöld megállapodás⁶ is elismert, amely hangsúlyozta, hogy a Bizottság kiemelt figyelmet szentel majd a legkülső régióknak, tekintetbe véve az éghajlatváltozással és a természeti katasztrófákkal szembeni kiszolgáltatottságukat, valamint különleges értékeiket: biológiai sokféleségüket és a megújuló energiaforrásaikat. A jelentés hangsúlyozza továbbá, hogy más kulcsfontosságú ágazatokban, például a kék gazdaság és a konnektivitás terén is fokozni kell az erőfeszítéseket.

Erős partnerségen alapuló új irányítás

2017 óta – a közleményben foglaltakkal összhangban – a Bizottság a **szakpolitikák alakítása** során szisztematikusan figyelembe vette a legkülső régiók **aggályait és érdekeit**.

2018-ban a Bizottság huszonegy, a **2021 és 2027 közötti időszakra szóló uniós programokhoz kapcsolódó javaslatba** foglalta bele a legkülső régiók sajátosságait; e javaslatok az ágazatok széles körét érintik, beleértve a kohéziós politikát, a mezőgazdaságot, a

¹COM(2017) 623 final.

² A legkülső régiók mind szigetek vagy szigetcsoportok, Francia Guyana kivételével, amely Latin-Amerikában található.

³ Az Általános Ügyek Tanácsának 2018. áprilisi következtetései

⁴ A jelentés a közlemény elfogadása óta hozott intézkedéseket öleli fel.

⁵ A mellékletek bemutatják az egyes régiók és anyaországuk által hozott intézkedéseket.

⁶ Az európai zöld megállapodás – a Bizottság közleménye, COM(2019) 640 final, 2019.12.11.

halászatot, a kutatást, a környezetvédelmet, a közlekedést és a digitális konnektivitást, továbbá a nemzetközi együttműködést. A Bizottság e javaslatok keretében új lehetőségeket teremtett e régiók számára, és a sajátosságaikhoz szabott rendelkezéseket illesztett be a legtöbb uniós programba.

2019-ben a Bizottság az **európai szemeszter** országjelentéseiben javasolta, hogy Franciaország, Portugália és Spanyolország a kohéziós források egy részét a legkülső régiókban fektesse be olyan kulcsterületeken, mint a körforgásos gazdaság, a hálózati összekapcsoltság, a készségek fejlesztése és a korai iskolaelhagyók számának csökkentése. A Tanács az országspecifikus ajánlásaiban felszólította e tagállamokat arra, hogy a kohéziós alapok felhasználásakor vegyék figyelembe a régiók közötti eltéréseket és a legkülső régiók helyzetét. A 2020-as országjelentések is hangsúlyozzák a legkülső régiók sajátosságait.

A Bizottság elemezte, hogy a jelenleg tárgyalás alatt álló **kereskedelmi megállapodások** milyen hatással lehetnek a legkülső régiók legfontosabb gazdasági szektoraira⁷. Ennek köszönhetően az EU–Mercosur társulási megállapodás kereskedelmi részére vonatkozó 2019-es politikai megállapodás tartalmaz egy védzáradékot a legkülső régiók helyi termelésének védelme céljából. A legkülső régiók sajátosságait az állami támogatásokra vonatkozó jogszabályok és az e régiókra vonatkozó különleges adózási szabályok jelenleg zajló felülvizsgálata során is vizsgálják.

A Bizottság konzultált a legkülső régiókkal a szükségleteikről, és ennek alapján a szükségleteiknek megfelelő támogatást nyújtott nekik. Konzultált velük például az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás terén fennálló szükségleteikről, és ezeket a LIFE⁸ program 2019-es pályázati felhívásának megfogalmazásakor is figyelembe vette. Ezenkívül két rendezvényt is szervezett, hogy segítse e régiókat a kék növekedési stratégiájuk kialakításában⁹. A legkülső régiók is erőteljesebben hangoztatták érdekeiket, mivel a nyilvános konzultációkban mintegy 30 fő vett részt ezekből a régiókból. Végezetül a Bizottság a civil párbeszéd keretében is párbeszédet folytatott a legkülső régiók lakóival: 2018-ban Martinique-on és a Kanári-szigeteken, 2019-ben pedig az Azori-szigeteken és Madeirán.

Az uniós kohéziós, mezőgazdasági, halászati és tengerpolitikai alapok jelentős összegekkel támogatták a helyi beruházásokat, erősítve a legkülső régiók és az anyaországuk közötti partneri kapcsolatot, különösen a kis- és középvállalkozások (kkv-k) versenyképességével, a foglalkoztatással és a társadalmi befogadással, a környezetvédelemmel és a hálózati összekapcsoltsággal kapcsolatban¹⁰. Az említett alapokból kapott támogatás összege a 2014 és 2020 közötti időszakban több mint 13 milliárd EUR volt.

A Bizottság **két munkacsoportot** is létrehozott, az egyiket Réunion energetikai átalakulásának, a másikat a Kanári-szigetek hulladékgazdálkodásának támogatására, és e munkacsoportokban a bizottsági szolgálatok munkatársai a nemzeti és regionális érdekelt felekkel dolgoztak együtt.

⁷ Az afrikai, karibi és csendes-óceáni országokkal és régiókkal kötendő gazdasági partnerségi megállapodásokra vonatkozó tárgyalási irányelvekről szóló (EU) 2020/13 tanácsi határozat szerint e megállapodásokban „különös intézkedések írhatók elő az ezekből a régiókból származó termékek javára, azzal a céllal, hogy (...) megvalósuljon a régiók közötti kereskedelembe való bekapcsolódásuk”.

⁸ Környezetvédelmi pénzügyi eszköz.

⁹ A legkülső régiók tengerpolitikai és halászati fóruma, 2018 és 2019.

¹⁰ <https://cohesiondata.ec.europa.eu/2014-2020/2014-2020-RUPs-OR-EU-planned-investment/8gwq-ke5u>

Az EU statisztikai hivatala (Eurostat) létrehozott egy internetes oldalt, amely a legkülső régiók adatait tartalmazza¹¹. 2019-ben a Bizottság kezdeményezte egy tanulmány készítését annak érdekében, hogy pontosabb adatok és bővebb ismeretek álljanak rendelkezésre a fenntartható halászati gazdálkodáshoz és a halállományok védelméhez ezekben a régiókban. Franciaország statisztikai hivatala együttműködik Saint-Martinnel és Sint-Maartennel a helyi adatok gyűjtése érdekében. Portugália statisztikai hivatala együttműködik Madeirával és az Azori-szigetekkel a mezőgazdasági, tengeri és közlekedési adatok tekintetében; az Azori-szigetek a kék gazdaságra, a Kanári-szigetek pedig a helyi termelésre vonatkozó adatgyűjtés fejlesztésén dolgozik.

A Bizottság minden eddiginél nagyobb számú kezdeményezésben foglalkozott a legkülső régiók problémáival, és a régiók is megduplázták erőfeszítéseiket, hogy a szakpolitikák kialakításához adatokat szolgáltatassanak. Célszerű lenne tovább vizsgálni a munkacsoportokban rejlő potenciált. A legkülső régiók szintjén adatgyűjtésre van szükség annak érdekében, hogy a szakpolitikák kialakítása igazodjon e régiók szükségleteihez.

¹¹ Regions and cities' illustrated: <https://ec.europa.eu/eurostat/cache/RCI/#?vis=outermost.economy&lang=en>

2. A LEGKÜLSŐ RÉGIÓK ADOTTSÁGAIRA ÉPÍTENI

A közlemény hangsúlyozza a legkülső régiók adottságait – beleértve a kék gazdaságot, a biológiai sokféleséget és a megújuló energiaforrásokat – és intézkedéseket javasol ezen ágazatok fejlesztésére a növekedés elősegítése céljából.

A kék gazdaság

A Bizottság megerősítette azokat a jogi és pénzügyi kereteket, amelyek a kék gazdaságnak a legkülső régiókban történő erősítésére szolgálnak, biztosítva egyúttal a tengeri erőforrásokkal és ökoszisztémákkal való fenntartható gazdálkodást. 2018-ban a Bizottság felülvizsgálta az **állami támogatásra vonatkozó uniós iránymutatásokat**, hogy lehetővé tegye a halászhajók vásárlásának állami támogatását a legkülső régiókban olyan feltételek mellett, amelyeknek célja a fenntartható halászat biztosítása.

A Bizottság **egyedi intézkedéseket** javasolt továbbá a legkülső régiók számára a 2021 és 2027 közötti időszakra szóló Európai Tengerügyi és Halászati Alap keretében, például forrásokat különített el e régiók számára a strukturális beruházásokra és a járulékos költségek **kompenzálására**. A Bizottság javasolta továbbá, hogy mindegyik érintett tagállam dolgozzon ki **cselekvési tervet** a halászattal és a fenntartható kék gazdasággal kapcsolatban a legkülső régióiban felmerülő kihívások kezelésére.

2019-ben a Bizottság létrehozott egy, a legkülső régiókkal foglalkozó tanácsadó testületet, hogy konzultálni tudjon az e régiókbeli érintett felekkel a halászattal kapcsolatos kérdésekben, és biztosította, hogy az **EU–Mercosur társulási megállapodásban** a felek kötelezettséget vállaljanak az illegális halászat elleni küzdelemre. A flottakapacitást illetően a Bizottság 2019-ben beterjesztette a közös halászati politika keretében alkalmazott **belépési/kilépési rend értékelését**. A zöld megállapodásról szóló 2019. decemberi közleményben a Bizottság hangsúlyozta a kék gazdaság központi szerepét az éghajlatváltozás kezelésében, és bejelentette azon szándékát, hogy javaslatokat dolgoz ki a tengeri területek fenntarthatóbb kezelésére vonatkozóan.

A Tanács következtetéseket fogadott el az óceánokról és a tengerekről, melyben hangsúlyozta az európai tengerpolitika és halászati politika fontos szerepét a legkülső régiók kék gazdaságának támogatásában, és e régiók kiszolgáltatottságát az éghajlatváltozás tengerpartjaikat, ökoszisztémáikat és biológiai sokféleségüket sújtó hatásainak¹².

A legkülső régiók **stratégiákat** alakítanak ki a **kék gazdaságra** vonatkozóan, melyek célja a tengeri erőforrások fenntartható használatának elérése és a biológiai sokféleség megőrzése – az előrehaladás azonban egyenetlen, a kiterjedése és a fókusza pedig változó. Egyes régiók – különösen az Azori-szigetek, Madeira, a Kanári-szigetek és Réunion – a tengeri területrendezést fejlesztik az Európai Tengerügyi és Halászati Alapból kapott támogatással. Számos régió **támogatási intézkedéseket** vezetett be, például pénzügyi eszközöket a kisvállalkozások számára (Madeira: kisvállalkozási hitelkeret; Francia Guyana: kisvállalkozásoknak nyújtott kölcsön; Mayotte: hajóvásárlási támogatás), valamint készségfejlesztési intézkedéseket (Martinique, Azori-szigetek, Madeira).

A legkülső régiók többet ruháznak be a **feltörekvő ágazatokba**, például a tengeri területek megfigyelésébe és feltárásába (Azori-szigeteki Atlanti-óceáni Megfigyelőközpont) vagy a tengeri megújuló energiaforrásokba (a kanári-szigeteki PLOCAN platform). Az összes legkülső régió előmozdította a **halászat fenntartható fejlesztését** az ORFISH projekt révén;

¹² A Tanács 2019. november 19-i következtetése az óceánokról és a tengerekről.

néhány régió pedig a fenntartható kék turizmust is ösztönzi, például a Karib-tenger térségében.

A kék növekedés előmozdítása céljából a régióknak a kék gazdaságra vonatkozóan az igényekhez szabott, átfogó stratégiákra van szükségük, amelyek egyaránt kiterjednek a hagyományos és az innovatív ágazatokra. Ezzel kapcsolatban fontos az innovatív tevékenységekre fókuszálás, a halászatra és a tengeri területekre vonatkozó tudományos ismeretek bővítése, valamint az uniós és a nemzeti támogatás maximalizálása.

Mezőgazdaság és vidékfejlesztés

A Bizottságnak a **2021 és 2027 közötti időszakra szóló közös agrárpolitika** reformjára vonatkozó javaslata konkrét feltételeket és derogációkat határoz meg a legkülső régiók igényeinek megfelelően. A javaslatok szerint a nemzeti stratégiai tervekben figyelembe kell venni a legkülső régiók sajátos helyzet, továbbá ezeknek a régióknak az **Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap** keretében maximális társfinanszírozási arányt kell biztosítani, és kifejezetten nekik kedvező feltételeket kell alkalmazni.

A Bizottság javasolta továbbá a **POSEI** uniós mezőgazdasági program (a távoli fekvéssel és szigetjelleggel összefüggő támogatási program) folytatását, ily módon fenntartva a közvetlen kifizetések folyósítását e régiók mezőgazdasági termelői számára. 2017 és 2019 között a POSEI program támogatta a mezőgazdasági termelést és a foglalkoztatást a legkülső régiókban, biztosította e régiók egyes meghatározott mezőgazdasági termékekkel való ellátását, és mérsékelte e termékek szállításának járulékos költségeit.

Az EU által társfinanszírozott vidékfejlesztési programjaik révén a legkülső régiók segítették a fiatal mezőgazdasági termelőket többek között az avokádó, a banán vagy a cukornád termesztésében és forgalmazásában, valamint agrár-környezetvédelmi intézkedéseket és LEADER¹³ kezdeményezéseket dolgoztak ki. Ezek az intézkedések nagy hangsúlyt fektettek a vidéki lakosság életkörülményeinek javítására.

Néhány legkülső régió a forgalmazást segítő intézkedésekhez kapcsolódóan **minőségrendszereket** is kialakított egyes mezőgazdasági termékek számára. Más régiók **új mezőgazdasági technológiákba** ruháztak be, Saint-Martin például a talaj nélküli növénytermesztésbe, az Azori-szigetek a távirányított légi járművek használatába, Francia Guyana pedig a szerves erőforrások használatának tesztelésébe. A francia kormány **kockázatkezelési eszközöket** is kifejleszt, például a banántermesztéshez.

A mezőgazdasági továbbra is meghatározó ágazat: a legfőbb kihívások a minőség és az innováció biztosítása a helyi termelésben, tisztességes jövedelem biztosítása a termelők számára, valamint a támogatási eszközök optimalizálása.

Biológiai sokféleség

Annak érdekében, hogy támogassa a legkülső régiókat egyedülálló biodiverzitásuk megővésében, a Bizottság 2019-ben projektfelhívást tett közzé kifejezetten e régiók igényeire és kapacitására szabott projektekre vonatkozóan (Life4BEST). A Bizottság javasolta, hogy a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó **LIFE program** támogassa a természet és a biológiai sokféleség védelmét a legkülső régiókban; és az odaítélési szempontok meghatározásakor külön figyelembe vette ezeket a régiókat. A biológiai sokféleséget

¹³ LEADER program: „Liaison entre actions de développement de l'économie rurale” (a vidéki gazdaság fejlesztésére irányuló fellépések közötti kapcsolat).

támogató projektek a 2021 és 2027 közötti időszakra szóló **Európai Regionális Fejlesztési Alapra** vonatkozó bizottsági javaslat alapján is részesülhetnek finanszírozásban.

A Bizottság hangsúlyozta a legkülső régiók egyedülálló biodiverzitását a zöld megállapodásban, amely az éghajlatváltozást a biológiai sokféleség csökkenésének egyik fő okaként említi.

Franciaország fokozta a biológiai sokféleségnek a legkülső régiókban történő támogatására tett erőfeszítéseit, és 2018-ban cselekvési tervet fogadott el ebben a témában. A biológiai sokféleségért felelős francia hatóság több mint 80 projektet támogat a legkülső régiókban. Portugália az azori-szigeteki és madeirai bioszféra-rezervátumokat támogató projekteket finanszírozott. Francia Guyana, Réunion, Guadeloupe és Mayotte a biológiai sokféleségért felelős regionális hatóságokat állítanak fel. Martinique programot indított a biológiai sokféleség megőrzésére és értékelésére (2019), Réunion és az Azori-szigetek pedig az Európai Regionális Fejlesztési Alapból¹⁴ és a LIFE program keretében kapott támogatással segíti elő a helyi élőhelyek és az őshonos fajok védelmét.

Emellett a legkülső régiók fokozták a biológiai sokféleség terén folytatott együttműködést **a tengerentúli országokkal és területekkel, illetve harmadik országokkal** az Interreg programok keretében.

A legkülső régiók az EU biológiai sokféleségének jelentős szeletét képviselik, amely egyben az egyik legértékesebb adottságuk is. Minden szakpolitikában folyamatos és összehangolt erőfeszítésekre van szükség ahhoz, hogy e régiók biológiai sokféleségét meg tudjuk őrizni, miközben feltárjuk a benne rejlő potenciált.

A körforgásos gazdaság

A Bizottság kifejezetten érintette a legkülső régiókat a **LIFE program 2018–2020-as időszakra vonatkozó munkaprogramjában**. A munkaprogram témái között szerepel e régiók **hulladékgyűjtése**. Továbbá a Kanári-szigetek kérésére és Spanyolország támogatásával a Bizottság létrehozott egy munkacsoportot, amelynek feladata a Kanári-szigeteken a hulladék gyűjtését, újrahasználatát, újrafeldolgozását és visszakereshetőségét akadályozó tényezők beazonosítása és megoldások kidolgozása, az európai, nemzeti, regionális és helyi hatóságok együttműködésével. A Bizottság javasolta továbbá, hogy az Európai Regionális Fejlesztési Alap a 2021 és 2027 közötti időszakban támogassa a körforgásos gazdaságra történő átállást.

A Tanács a körforgásos gazdaságról szóló 2019 októberi következtetéseiben hangsúlyozta, hogy figyelembe kell venni a legkülső régiók sajátos helyzetét, és biztosítani kell a méltányos és inkluzív átállást. Emellett a Bizottság 2020 márciusában új cselekvési tervet fogadott el a körforgásos gazdaságról, amely a termékek teljes életciklusát lefedi, a nagy intenzitású ágazatokra összpontosít, és hangsúlyozza a legkülső régiók sajátos adottságait.

2019-ben Franciaország bejelentette azon szándékát, hogy a tengerentúli területein a teljes hulladékmentesség elérésére törekszik¹⁵. A francia régiók regionális terveket dolgoznak ki a hulladékkeletkezés megelőzésére és a hulladék kezelésére; az Azori-szigetek pedig felülvizsgálta a regionális stratégiai hulladékgyűjtési tervét.

A legtöbb legkülső régió már dolgozik a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terveken, amelyek kiterjednek a fenntartható fejlődésre és fogyasztásra, valamint a

¹⁴ Az Európai Regionális Fejlesztési Alap a 2014 és 2020 közötti időszakban több mint 54 millió EUR-t különített el a legkülső régiók biológiai sokféleségének védelmére.

¹⁵ Trajectoire outre-mer 5.0. [A tengerentúli területekre vonatkozó irányvonal 5.0]

hulladékgazdálkodásra is. Több régió is kidolgozott projekteket a körforgásos gazdaság különféle modelljeinek bevezetésére, a hulladékkeletkezés csökkentésére és a műanyag hulladék megszüntetésére. 2018–2019-ben a legtöbb francia legkülső régió projektfelhívásokat tett közzé a körforgásos gazdaság fejlesztésére, a francia környezetvédelmi és energiahatóság támogatásával. Réunion például 22 projektet hajtott végre a körforgásos gazdasághoz kapcsolódóan, melyek többek között a termékek kialakítását, élettartamát és újrahasznosításukat érintették; Martinique javítószolgálatokat hozott létre, és figyelemfelhívó kampányokat indított a hulladékkeletkezés csökkentése érdekében.

A legkülső régiók számára rengeteg előnyt hozhatnak a körforgásos gazdaság modelljei, mivel a körforgásos gazdaság a fenntartható fejlődés alapvető feltétele. Fontos a hulladékgazdálkodás – ezen belül is a biohulladék-gazdálkodás és -kezelés körforgásos jellegének erősítése, és a hulladék mennyiségének az újrahasználat és a javítás révén történő csökkentése – terén tett erőfeszítések felgyorsítása.

Éghajlatváltozás

Az **EU alkalmazkodási stratégiájának 2018-as értékelésében** a Bizottság kiemelte, hogy az ismeretszerzési szakasz után most már annak a szakasznak kell következnie, hogy a megszerzett ismeretek alapján megfelelő intézkedéseket dolgoznak ki a legkülső régiókban. Amint azt a **zöld megállapodásról** szóló közleményben bejelentette, a Bizottság ambiciózus uniós stratégiát kíván elfogadni az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásról. A LIFE 2018–2020-as időszakra szóló munkaprogramja kifejezetten meghatároz projekteket a legkülső régióknak a **szélsőséges időjárási eseményekre** való felkészültségét illetően. Ezzel összefüggésben a LIFE támogatja Guadeloupe-ot és Francia Guyanát abban, hogy az ökoszisztémáikat az éghajlatváltozás hatásaival – például az emelkedő tengerszinttel – szembeni védekezés céljából helyre tudják állítani.

A Bizottság javasolta továbbá, hogy az éghajlatváltozás a 2021 és 2027 közötti időszakban az Európai Regionális Fejlesztési Alap egyik beruházási prioritása legyen¹⁶. A Bizottság emellett 49 millió EUR-t fordított az **Európai Unió Szolidaritási Alapjából** Saint-Martin és Guadeloupe újjáépítésére, ahol 2017-ben az Irma és a Maria hurrikán súlyos károkat okozott. A Szolidaritási Alapból az Azori-szigetek is kaptak támogatást a Lorenzo hurrikán 2019 októberi pusztítását követően¹⁷.

2019-ben Franciaország küldöttet nevezett ki, hogy felgyorsítsa a francia legkülső régiókban a **megelőző és alkalmazkodási intézkedéseket**. Az Azori-szigetek regionális éghajlatváltozási programot fogadott el 2019 szeptemberében, a Kanári-szigetek pedig éghajlatváltozási megfigyelőközpontot állított fel 2018-ban.

A legkülső régiók különösen ki vannak szolgáltatva az éghajlatváltozás okozta súlyos időjárási eseményeknek. Ezért minden szinten, minden szakpolitikában kitartó és összehangolt fellépésre van szükség, és a beruházásokat az alkalmazkodó- és ellenálló képesség növelése, a megelőzés, valamint az éghajlatváltozás hatásaira való felkészültség biztosítása felé kell irányítani.

Energia

¹⁶ A 2014–2020-as időszakban az Európai Regionális Fejlesztési Alapból az éghajlatváltozással kapcsolatban az összes legkülső régióknak szánt támogatás teljes összege kb. 1,1 milliárd EUR.

¹⁷ Az Európai Unió Szolidaritási Alapjából várható támogatásra 2019 decemberében előleget fizettek.

Az EU jogszabályokat fogadott el a megújuló energia és az energiahatékonyság támogatása érdekében. Például a 2018-as megújulóenergia-irányelv¹⁸ – melyet 2021 közepéig kell átültetni a tagállami jogba – elismeri a helyi közösségek szerepét a tiszta energiára való átállásban, és ez a szerep különösen fontos az olyan elszigetelt területeken, mint a legkülső régiók.

A „Tiszta energia az EU szigeteinek” kezdeményezés keretében a Bizottság tanácsot ad Guadeloupe-nak, az Azori-szigeteknek és a Kanári-szigeteknek a tiszta energiával kapcsolatos stratégiák és projektek kialakítására vonatkozóan, a kezdeményezés 2018-as kanári-szigeteki éves fórumával pedig elősegítette, hogy a legkülső régiók több ismeretre tegyenek szert a megújuló energiával kapcsolatban. A Bizottság emellett 2019-ben egyrészt létrehozott egy olyan, a Horizont 2020 által támogatott mechanizmust¹⁹, amely legalább 100 millió EUR-t tud mozgósítani a fenntartható energiával kapcsolatos projektekre az európai szigetekeken, a legkülső régiókat is beleértve, másrészt a zöld megállapodásról szóló közleményben elkötelezte magát az EU szigeteinek a tiszta energiára való átállását felgyorsító hosszú távú szakpolitikai keret kialakítása mellett, melyet a tagállamok is támogatnak.

2021-től kezdődően az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (CEF) fontos lehetőségeket biztosít a legkülső régiók számára: kedvezményes finanszírozási arányt az energetikai (valamint a digitális és közlekedési) munkálatokhoz, és külön figyelmet az odaítélési szempontok meghatározásakor. A Bizottság javasolta továbbá, hogy az Európai Regionális Fejlesztési Alapból 2021 és 2027 között elsősorban az energiahatékonysági intézkedéseket és a megújuló energiát szolgáló beruházásokat kell finanszírozni, mivel ez az egyik prioritás a zöldebb Európa megteremtésében.

Réunion kérésére a Bizottság 2018-ban létrehozott egy **energetikai átmenettel foglalkozó munkacsoportot**, amelyben a nemzeti és regionális szervek, valamint a magánszektor is képviselteti magát, és amely cselekvési tervet dolgozott ki a különböző kezdeményezések jobb koordinációja céljából.

2019-ben Franciaország pályázati felhívást tett közzé a kontinenshez nem kapcsolódó területek támogatásával kapcsolatban: a kezdeményezés 530 millió eurós költségvetésének több mint egyharmadát a rászoruló népességcsoportok támogatására szánják. Spanyolország támogatja a megújuló energiával és az energiahatékonysággal kapcsolatos képzést és az ilyen ismeretek terjesztését a Kanári-szigetekeken,

A legkülső régiók saját stratégiákat is indítottak az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésére, a megújuló energiaforrások arányának növelésére és az energiahatékonyság javítására. Emellett uniós és nemzeti finanszírozású projekteket is kidolgoztak, többek között a napenergiával vagy biomasszával működő energiatermelés (Martinique, Guadeloupe, Francia Guyana) és az intelligens mikrohálózatok (Réunion) kialakítása terén. A legtöbb legkülső régió beruházott az elektromos mobilitás fejlesztésébe. A Kanári-szigetekkel kapcsolatban megemlítendő, hogy 2017 óta több mint kétszeresére nőtt az az idő, melyben az El Hierro sziget 100 %-ban megújuló energiát használ.

Tekintettel a legkülső régióknak az importált fosszilis üzemanyagoktól való függésére, az energetikai átállás felgyorsítása érdekében kitartó erőfeszítésekre van szükség, ezen belül is beruházásokra az intelligens energiahálózatok és energiatarolás, a megújuló energiaforrások – többek között a tengeri energia –, a környezetbarát közlekedési megoldások és az

¹⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2001 irányelve (2018. december 11.) a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról (HL L 328., 2018.12.21., 82. o.).

¹⁹ <https://www.nesoi.eu/>

energiahatékonyság terén, elősegítendő e távoli régiók energetikai önállóságát és karbonsemlegességét.

3. A NÖVEKEDÉS ÉS A MUNKAHELYTEREMTÉS LEHETŐVÉ TÉTELE

A közlemény intézkedéseket javasol a legkülső régiók növekedési potenciáljának kibontakoztatására, például a kutatásba és az innovációba, a vállalkozói készség fejlesztésébe és a készségfejlesztésbe, valamint a digitális és a közlekedési összeköttetések fejlesztésébe való beruházások révén.

Kutatás és innováció

A legkülső régiók kutatási potenciáljának erősítése érdekében a Bizottság a „Horizont 2020” kutatási keretprogramon belül külön felhívást tett közzé **koordinációs és támogatási intézkedésre**. Ennek eredményeképp jött létre a FORWARD projekt az összes külső régió egyetemei, ipara, civil szférája és kormányzata képviselőinek részvételével; a projekt keretében **feltérképezik a kutatási kapacitásukat**, megállapítják, hogy melyek a kiválósági területek, és támogatást nyújtanak e régiók nemzetközi kutatási projektekből való részvételéhez.

A Bizottság emellett javasolta, hogy a 2021–2027-es **Európai horizont** elnevezésű uniós program terjessze ki a részvétel bővítésére és a kiválóság terjesztésére irányuló intézkedéseit a legkülső régiókra is. Emellett a 2021–2027-es időszakban ezek a régiók az európai területi együttműködésen belül az interregionális innovatív beruházásokra vonatkozó új eszköz révén is támogatáshoz juthatnak, hogy részt vehessenek a globális értékláncokban és szorosabb kapcsolatokat építsenek ki más európai régiókkal az intelligens szakosodás közös területein.

A legtöbb legkülső régió megkezdte az **intelligens szakosodási stratégiájának**²⁰ értékelését, hogy innovációs ökoszisztémáját a legígéretesebb ágazatok igényeihez igazíthassa. Az Azori-szigetek, Madeira és a Kanári-szigetek a makarónéziai transzregionális szakosodási stratégia kialakításán dolgoznak. A legkülső régiók olyan kezdeményezéseket is kidolgoztak, melyek célja a helyi szereplők bevonása a nemzetközi kutatási hálózatokba és részvételük fokozása az uniós finanszírozású kutatásban (lásd pl. a tudomány és a technológia nemzetköziesítésére irányuló azori-szigeteki tervet). Franciaország a 2018–2022-es időszakra szóló „nagy beruházási tervvel” további lépéseket tett a régiói innovációs kapacitásának növelésére.

Minden régió más-más ágazatokat vett célba. Egyes régiók a kék gazdaságra összpontosítottak, például annak a Horizont 2020 projektnek a keretében, amely az éghajlatváltozásnak a tengeri közlekedés, a turizmus, az energetika és az akvakultúra terén okozott hatásaival foglalkozik Makarónézia régióban és a karibi régióban. Más régiók az űrhajózásban eszközöltek beruházásokat, például az Azori-szigetek és Portugália új nemzetközi űrrepülőteret és portugál űrügynökséget hozott létre Santa Maria szigetén. Voltak régiók, melyek az energetikai átállásba ruháztak be (lásd Réunion és a Kanári-szigetek intézkedéseit az energetikai rendszereik dekarbonizációjára), más régiók (Madeira, Guadeloupe) az egészségügybe, vagy a mezőgazdasági erőforrások és a természetes alapanyagú kozmetikai termékek fejlesztésébe (Francia Guyana).

A legkülső régiók kutatási és innovációs potenciáljának növekedése kulcsfontosságú e régiók gazdasági növekedésének fokozása szempontjából. A nemzetközi kutatási hálózatokban és a

²⁰ Az intelligens szakosodási stratégiák elfogadása, amelyek támogatják a régiókat és a tagállamokat a gazdasági átállásban, előfeltétele volt annak, hogy egy régió vagy tagállam támogatást kaphasson az európai strukturális és beruházási alapokból a 2014–2020-as időszakban.

globális értékláncokban való részvételük – mind Európán belül, mind harmadik országokkal – erősítheti az innovációs rendszereiket, és munkahelyeket teremthet.

Foglalkoztatás, oktatás és képzés

Az EU kohéziós és mezőgazdasági alapjai jelentős támogatást nyújtanak a legkülső régiók társadalmi fejlődéséhez²¹.

A Bizottságnak a 2021–2027-es időszakra szóló Európai Szociális Alap Pluszra vonatkozó javaslata a legmagasabb társfinanszírozási arányt biztosítja a legkülső régiók számára, **további külön összeget irányoz elő** a foglalkoztatás, oktatás és befogadás e régiókban történő támogatására, és a nemzeti ág 15 %-át az e régiókbeli **fiatalok támogatására** különíti el, e régiókban ugyanis jelentős a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő fiatal személyek aránya.

2018-ban a Bizottság megkönnyítette a francia legkülső régiókban a mikrofinanszírozáshoz való hozzáférést azáltal, hogy növelte a foglalkoztatás és a szociális innováció európai uniós programja keretében az ADIE elnevezésű, kisvállalkozásokat támogató egyesületnek nyújtott garanciát. A Bizottság emellett tovább növelte az **ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezés** keretében Franciaországnak, többek között a legkülső régióinak biztosított allokációt, valamint növelte az **Európai Szociális Alap** keretében Spanyolorzágnak – a Kanári-szigeteket is beleértve – juttatott forrásokat.

Ugyanebben az évben a Bizottság az **Erasmus+** keretében növelte a legkülső régiók polgárainak nyújtott havi ösztöndíj, valamint a mayotte-i és réunion-i polgároknak nyújtott utazási támogatás összegét²². A Bizottság kiterjesztette továbbá az Erasmus keretében a legkülső régiók polgárainak biztosított különleges feltételeket az **Európai Szolidaritási Testületre** is. A 2021–2027-es időszakra szóló Erasmusra vonatkozó javaslatban a Bizottság kötelezettséget vállalt arra, hogy **növeli a legkülső régiók részvételi arányát** a mobilitási programokban, többek közt a **szomszédos országok** vonatkozásában is, és figyelemmel kíséri e részvételi arány alakulását.

Franciaország módosította a jogi szabályozását²³ annak érdekében, hogy a szomszédos harmadik országokkal tanulószereződéses gyakorlati képzésre irányuló szerződéseket lehessen kötni. A legtöbb legkülső régió – Martinique, Réunion, az Azori-szigetek, Madeira, a Kanári-szigetek – a vállalkozói készség javítását célzó cselekvési tervet dolgozott ki a kék és zöld gazdasági ágazatokban fennálló munkanélküliséggel foglalkozó GROWRUP Interreg projekt keretében. Francia Guyana úrréplési alapképzési szakot indított; Réunion beruházásokkal fejlesztette regionális egyetemét; az Azori-szigetek több kezdeményezést is indított a fiatalok foglalkoztatásának elősegítésére.

A készségek fejlesztése, különösen a fiatalok körében, kulcsfontosságú feltétele a munkaerőpiaci kereslethez való igazodásnak és a foglalkoztathatóság javításának. A nemzetközi mobilitásba történő további befektetés javítaná az együttműködést a szomszédos országokkal és segítené a regionális integrációt.

²¹ Az Európai Regionális Fejlesztési Alapból, az Európai Szociális Alapból és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a 2014–2020-as időszakban összesen több mint 3 milliárd EUR-t különítettek el a társadalmi befogadás, az oktatás, a szakképzés és a foglalkoztatás legkülső régiókban történő támogatására. <https://cohesiondata.ec.europa.eu/2014-2020/2014-2020-RUPs-OR-EU-planned-investment/8gwg-ke5u>

²² A több mint 8 000 km távolságról utazó polgárok különleges utazási támogatásban részesülnek.

²³ Loi relative à la liberté de choisir son avenir professionnel, 5.9.2018 (a pályaválasztás szabadságáról szóló 2018.9.5-i törvény)

Versenyképesség, vállalkozói készség és egységes piac

Az EU kohéziós és mezőgazdasági szakpolitikái jelentős támogatást nyújtanak a legkülső régiók kkv-inek versenyképesebbé tételéhez²⁴.

Annak érdekében, hogy a régiók könnyebben jussanak finanszírozáshoz, az **Európai Beruházási Tanácsadó Platform** külön elemezte minden egyes régió helyzetét, és javaslatokat tett arra vonatkozóan, hogy miként maximalizálhatnák a – többek között az Európai Stratégiai Beruházási Alaptól kapott – pénzügyi támogatások összegét²⁵. A Bizottság előmozdította a megbeszéléseket a nemzeti és a regionális hatóságokkal és pénzügyi intézményekkel a javasolt megoldásokról, és bátorította azok megvalósítását. Ezenkívül az InvestEU programra vonatkozó bizottsági javaslat arra ösztönzi a tagállamokat, hogy orvosolják a piac nem megfelelő működését a legkülső régiókban, felhasználva a programot a magánbefektetések vonzására és a tőkeáttétel növelésére.

2019-ben a Bizottság pályázati felhívást tett közzé az „**Erasmus fiatal vállalkozóknak**” program keretében, és arra ösztönözte a pályázókat, hogy a legkülső régiókból is vonjanak be vállalkozásokat. Ennek eredményeképp Martinique-on létre is jött az első kapcsolattartó pont, amely a helyi vállalkozókat segíti. A 2021 és 2027 közötti időszakra szóló **Egységes piac programra** vonatkozó bizottsági javaslat is hangsúlyozta, hogy a legkülső régiókat szorosabban kell integrálni a belső piacba. A Bizottság továbbá javasolta, hogy az **Európai Regionális Fejlesztési Alapból** továbbra is különítsenek el forrásokat az e régiókban lévő vállalkozások járulékos költségeinek ellentételezésére. Az **Enterprise Europe Network** az Azori-szigeteken, Madeirán, a Kanári-szigeteken, Martinique-on, Guadeloupe-on és Réunionon nyújt támogatást.

Franciaország különleges adózási szabályokkal vagy finanszírozási feltételekkel támogatta a legkülső régiók vállalkozásait. A Kanári-szigetek és Martinique nemzetköziesítési stratégiát dolgozott ki. Egyes régiók intenzívebb kereskedelmi kapcsolatokat alakítottak ki a szomszédos harmadik országokkal. Guadeloupe például támogatást nyújtott az USA-ba exportáló vállalkozásoknak; Réunion létrehozott egy szolgálatot, amely támogatja a mozambiki start-upokat, valamint pénzügyi eszközöket hozott létre a kkv-k számára az Európai Regionális Fejlesztési Alap támogatásával. Mayotte és Réunion tudományos parkokat hoznak létre.

Minden szinten nagyobb erőfeszítésekre van szükség a vállalkozói készség fejlesztése és a nagy potenciállal bíró ágazatok, mint például a biológiai sokféleség és a kék gazdaság versenyképességének növelése érdekében.

Digitális szolgáltatások elérhetősége

2017-ben a Bizottság létrehozta a **szélessáv-szakértői szolgálatok** európai hálózatát, amely támogatja a tagállamokat és a régiókat az arra vonatkozó stratégiák kidolgozásában és megvalósításában, hogy a kereskedelmi szolgáltatók által le nem fedett területeken miként tudnak szélessávúinternet-hozzáférést biztosítani. A Bizottság ösztönözte a legkülső régiók részvételét ebben a hálózatban, és javasolta a tagállamoknak, hogy támogassák a részvételüket. A Bizottság jóváhagyott továbbá két fontosabb projektet a nagysebességű

²⁴ Az Európai Regionális Fejlesztési Alap és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap a 2014 és 2020 közötti időszakban 1,5 milliárd EUR összegű társfinanszírozást biztosított a legkülső régiók kkv-inek versenyképesebbé tételét szolgáló projektekhez.

<https://cohesiondata.ec.europa.eu/2014-2020/2014-2020-RUPs-OR-EU-planned-investment/8gwq-ke5u>

²⁵ https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/policy/themes/outermost-regions/pdf/rup_2019/invest_platform_feasibility_study_en.pdf

szélessávú hálózatok réunioni (2018) és martinique-i (2019) létrehozásával kapcsolatban, amelyek a tervek szerint az Európai Regionális Fejlesztési Alapból kapnak majd támogatást. A 2021 és 2027 közötti időszakra szóló Digitális Európa programra vonatkozó javaslatában a Bizottság konkrét jogalanyok kijelölését irányozta elő a legkülső régiókban, és e régiókat külön is megemlítette az odaítélési szempontok ismertetésében. A 2021–2027-es Európai Hálózatfinanszírozási Eszközből támogatást kaphatnak az új vagy korszerűsített gerinchálózatokkal, többek között a tagállamok közti vagy az Unió és harmadik országok közötti tenger alatti kábelekkal kapcsolatos projektek. Megemlítendő, hogy az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköze vonatkozó – az Európai Parlament és a Tanács által módosított²⁶ – javaslatban²⁷ felsorolt, a digitális konnektivitási infrastruktúrával kapcsolatos, közös érdekű projektek indikatív listáján szerepel egy új tenger alatti kábel, amely Madeirát, az Azori-szigeteket és Portugália kontinentális részét kötné össze. A legkülső régiókban végrehajtott, a digitális konnektivitás fejlesztésére irányuló projektekre magasabb társfinanszírozási arányt állapíthatnak meg.

Franciaország az oktatási központokba történő beruházásokkal fejlesztette a digitális készségeket, míg Madeirán és a Kanári-szigeteken új tanfolyamokat hoztak létre. 2019-ben Portugália munkacsoportot hozott létre az anyaország és a legkülső régiói közötti tenger alatti kábelek cseréjének előkészítésére. Továbbá Madeira és Francia Guyana tervbe vette, hogy 26,5 millió EUR összegű uniós támogatással hozzákapcsolódik a Portugáliát Brazíliával összekötő tenger alatti kábelhez.

A legkülső régiók digitalizációjának fokozása, amelynek alapja az EU-val és a harmadik országokkal való megfelelő hálózati összeköttetés, jelentősen hozzájárul ahhoz, hogy ezek a régiók ki tudják aknázni a digitális egységes piac előnyeit és be tudjanak kapcsolódni a nemzetközi gazdasági életbe. A szélessáv-szakértői szolgálatok hálózata a bevált gyakorlatok cseréjével és technikai támogatással segíteni tudja a legkülső régiókat abban, hogy jobban képesek legyenek projekteket végrehajtani ezekben az ágazatokban.

Közlekedés

A 2021 és 2027 közötti időszakra szóló Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz létrehozásáról szóló javaslatban a Bizottság konkrét rendelkezéseket javasolt a legkülső régiókra vonatkozóan: az olyan közlekedésfejlesztési munkálatok, mint pl. a repülőterekkel, kikötőkkel vagy városi csomópontokkal való összeköttetés megteremtése támogatást kaphat az eszközből, és magasabb társfinanszírozási arányt lehet rájuk alkalmazni.

A Bizottság javasolta továbbá, hogy a legkülső régiók kivételesen a 2021–2027-es Európai Regionális Fejlesztési Alapból is kaphassanak támogatást a **repülőtéri infrastruktúra** fejlesztéséhez. 2019-ben a Bizottság elemzést is készített a legkülső régiók számára a konnektivitási igényeikről, amelyben felvázolt néhány lehetséges infrastrukturális és szolgáltatásokkal kapcsolatos projektet.

A Bizottság tervei között szerepel, hogy **2021-ben** javaslatot nyújt be a **transzeurópai közlekedési hálózatra vonatkozó iránymutatások** felülvizsgálatára, és ennek kapcsán elemzi a legkülső régiók sajátos problémáit. Végezetül az Európai Beruházási Bank 100 millió, illetve 60 millió EUR összeget ruházott be a réunioni és a guadeloupe-i repülőterbe, az Európai Stratégiai Beruházási Alap támogatásával.

²⁶ Az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz létrehozásáról szóló rendeletről folytatott 2019. március 7-i háromoldalú egyeztetés

²⁷ Az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslat (COM(2018) 438 final) mellékletének V. része.

A legkülső régiók folytatták a belső úthálózatuk és a tengeri közlekedési infrastruktúrájuk fejlesztését az Európai Regionális Fejlesztési Alap támogatásával. Ennek keretében biztonságosabbá tették a közúti infrastruktúrát, és fejlesztették a tömegközlekedést Madeirán, Francia Guyanán és Mayotte-on; az Azori-szigeteken pedig több szigetet megközelíthetőbbé tettek. Emellett Francia Guyana új tengeri közlekedési utakat hoz létre harmadik országokkal, Guadeloupe pedig új légi összeköttetést hoz létre az Egyesült Államokkal.

Uniós, nemzeti és regionális szinten is kitartó erőfeszítésekre van szükség a legkülső régiók konnektivitásának fejlesztése érdekében. Fontos, hogy az e területen indított projektek jól össze legyenek hangolva, és a rendelkezésre álló támogatásokat a legoptimálisabban használják fel.

4. A LEGKÜLSŐ RÉGIÓK SZOMSZÉDJAIKKAL ÉS TÁVOLABBI TERÜLETEKKEL FOLYTATOTT EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK ERŐSÍTÉSE

A 2021–27-es európai területi együttműködésre vonatkozó bizottsági javaslat célja a **legkülső régiók és a szomszédai közötti együttműködés előmozdítása** elkülönített költségvetési allokációkkal és rugalmas, a külső finanszírozási eszközzel összehangolt együttműködési szabályokkal. Ehhez kapcsolódóan a legkülső régiók a **közös projektek előmozdítása** érdekében 2019-ben megosztották egymással bevált gyakorlataikat, és közös platformokat hoztak létre, melyekbe a külső programokat is bevonták.

Az EU tárgyalásokat kezdett az afrikai, karibi és csendes-óceáni államokkal a Cotonoui Megállapodást követő új megállapodásról, és a tárgyalási meghatalmazásban az is szerepel, hogy figyelembe kell venni a legkülső régiók aggályait és helyzetét. A megállapodás fontos szerepet játszik az olyan globális kérdésekben való együttműködésben, mint például az óceánpolitikai irányítás.

2019-ben Guadeloupe tagja lett a Kelet-karibi Államok Szervezetének, Saint-Martin pedig kérte, hogy megfigyelőként vegyék fel a szervezetbe. Francia Guyana tanulmányt készített a helyi vállalkozások működését nehezítő tényezőkről, Martinique és Réunion támogatta a helyi vállalkozások nemzetköziesítését, Réunion és Mayotte pedig támogatta a harmadik országok felé irányuló hallgatói mobilitást. A legkülső régiók a szomszédjaikkal közösen részt vettek regionális együttműködési projekteken pl. a közlekedés, az egészségügy, a kék turizmus és a készségfejlesztés területén. A Makarónézia régiók a területi együttműködési programjukon belül, a Hexagone projekt keretében elmélyítették az együttműködést a Zöld-foki-szigetekkel, Mauritániával és Szenegállal. 2018-ban és 2019-ben a Karib-térség országai a térségben található legkülső régiókat is beleértve közös gyakorlat keretében tesztelték a szökőárriasztási-rendszert.

Egyes legkülső régiók jelentős társadalmi és gazdasági kihívásokkal szembesülnek a **migráció** miatt. Az uniós alapok által támogatott nemzeti programok több olyan intézkedést is tartalmaznak, melyek a migrációt érintik. Például az EU Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapja és a Belső Biztonsági Alap támogatta a menedékjog iránti kérelmek feldolgozását Francia Guyanában, valamint támogatta az európai határőrizeti rendszer kiépítését az Azori-szigeteken és Madeirán, és a migránsok társadalmi és munkaerőpiaci beilleszkedését a Kanári-szigeteken. Franciaország kifejezetten migrációval foglalkozó szolgálatokat állított fel Mayotte-on. Madeirán a kohéziós politikai alapok támogatást biztosítottak a venezuelai állampolgárok egészségügyi ellátását, oktatását, társadalombiztosítását és lakhatását biztosító projektekhez. Ami a **szomszédokkal** kapcsolatos mobilitási kérdéseket illeti, az EU újra felélénkítette Marokkóval fenntartott kapcsolatait, amint arról az EU–Marokkó Társulási Tanács 2019. júniusi ülése is tanúskodott.

A szomszédos országokkal való bizalmi kapcsolat kiépítése és az erőforrásmegosztás közös gyakorlatainak kialakítása kulcsfontosságú az új együttműködési lehetőségek kiaknázásához. Ezt elő tudják segíteni az olyan platformok, amelyekben az Európai Regionális Fejlesztési Alap és az Európai Fejlesztési Alap érdekelt felei egyaránt jelen vannak. A mobilitási partnerségi megállapodások megkönnyíthetik a regionális integrációt.

5. KÖVETKEZTETÉSEK

A „Szorosabb és megújított stratégiai partnerség az EU legkülső régióival” c. 2017-es közlemény végrehajtása jó úton halad. A közlemény benyújtása óta eltelt, kicsit több mint két évben a közlemény konkrét pozitív eredményeket idézett elő a legkülső régiók számára.

A Bizottság teljesítette a kötelezettségvállalásait azáltal, hogy számos uniós programon belül olyan lehetőségeket biztosított a legkülső régiók számára, amelyek kifejezetten azok sajátos igényeihez igazodnak, az uniós jogszabályokat, szakpolitikákat és eszközöket következetesen hozzáigazította e régiók igényeihez és érdekeihez, és testreszabott támogatást nyújtott e régióknak. Fontos, hogy az Európai Parlament és a Tanács olyan európai uniós programokat fogadjon el a 2021–2027-es időszakra, amelyek a Bizottság javaslatával összhangban a legkülső régiók számára egyedi feltételeket és a sajátos igényeikhez szabott részvételi lehetőséget biztosítanak.

A legkülső régiók és az anyaországaik már elvégezték a maguk feladatát azzal, hogy a közlemény végrehajtására regionális és nemzeti stratégiákat fogadtak el, és konkrét kezdeményezéseket dolgoztak ki, a szakpolitikák kidolgozása során pedig kifejezték véleményüket.

Az eddig elért előrelépést figyelembe véve megállapítható, hogy a közlemény teljes körű végrehajtásához **minden szinten fel kell gyorsítani a cselekvést, és az alábbi kulcságazatokra kell összpontosítani: az éghajlatváltozás kihívásainak kezelése, a biológiai sokféleség védelme, a körforgásos gazdaság bevezetése és a megújuló energiaforrások használatára való átállás.** Ahhoz, hogy ezekben a sebezhető, távoli és elszigetelt uniós régiókban biztosítsuk a fenntartható növekedést, különösen fontos, hogy a fentebb felsorolt ágazatokban beruházásokra kerüljön sor. A Bizottság ezért különös figyelmet fordít a legkülső régióknak a zöld megállapodás megvalósításában játszott szerepére, tekintetbe véve sebezhető pontjaikat és előnyös adottságaikat. Az Európai Regionális Fejlesztési Alap fontos finanszírozási forrást jelent az ezen ágazatokba történő beruházások számára.

Emellett folytatni kell a kék gazdaság fejlesztésére és a legkülső régiók konnektivitásának javítására irányuló erőfeszítéseket. A készségekbe való befektetés továbbra is alapvetően fontos a munkahelyteremtés és a vállalkozói készség előmozdításához az összes ágazatban.

Az Európai Unió, a legkülső régiók és az anyaországok közötti szilárd partnerség és szoros együttműködés továbbra is alapvető feltétele az ezen távoli régiókban rejlő potenciál kibontakoztatásának, és az embereket első helyre tevő zöld gazdaságra történő átállás támogatásának. Bár a különböző legkülső régiók helyzetében jelentős eltérések vannak, elmondható, hogy az európai kontinens és az ezen régiók közötti egyenlőtlenségek felszámolása terén még sok a teendő.

A legkülső régiók támogatása hozzájárul egy olyan inkluzív Európai Unió építéséhez, amely **senkit nem hagy hátra.** A legkülső régiók pedig egyedülálló adottságaikkal jelentősen elő tudják segíteni **egy zöldebb, klímasemleges és fenntartható Európai Unió megteremtését.**